

Den 30. juni 2022
FVM 183

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om svenske forslag til fælles henstilling om fiskeriforanstaltninger for beskyttelse af habitater og arter i Østersøen, Øresund og Kattegat (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

I medfør af grundforordningen 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik, skal forslag til fiskeriforanstaltninger, som medlemsstaterne tager initiativ til med henblik på overholdelse af forpligtelserne i EU's miljølovgivning, koordineres regionalt og fremsendes i form af en fælles henstilling til Kommissionen. Kommissionen kan herefter, hvis den finder den fælles henstilling fyldestgørende, efter høring af Europa-Parlamentet og Rådet, vedtage en delegeret retsakt. Sverige har fremsat forslag til fiskeriregulering i 15 svenske Natura 2000-områder beliggende i hhv. Østersøen, Øresund og Kattegat. Der lægges op til indførelse af en række helårige fiskeriforbudsområder, periodevise fiskeriforbud og begrænsninger af hhv. bundsløbende fiskeri, garnfiskeri og linefiskeri. Danmark, Tyskland og Polen har fiskerirettigheder i områderne, og skal derfor konsulteres omkring de foreslåede fiskerireguleringer. Sverige er i proces med at udfærdige forslag til fælles henstilling. Der forventes at være erhvervsøkonomiske konsekvenser forbundet med forslaget, da der sker et dansk fiskeri med bundtrawl i særligt et af de berørte områder, hvorfra der årligt landes for ca. 2,6 mio. kr. Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, men skønnes at have en positiv påvirkning på beskyttelsesniveauet i EU i øvrigt. Regeringen støtter, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Grundforordningen 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik, særligt artikel 18, lægger op til et regionalt samarbejde mellem medlemsstater med en direkte forvaltningsmæssig interesse inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik. De pågældende medlemsstater kan i overensstemmelse med artikel 11 og 18 fremsende en fælles henstilling om en fiskeriregulering til Kommissionen.

Kommissionen kan på baggrund heraf vedtage fiskerireguleringen i en delegeret retsakt med hjemmel i artikel 11, stk. 2, og artikel 18 i Europa-Parlamentet og Rådets forordning 1380/2013.

Kommissionen kan først vedtage en delegeret retsakt efter høring af Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komite for Fiskeri (STECF). Den delegerede retsakt kan kun vedtages og træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder. Fristen for indsigelse kan dog forlænges med yderligere to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller

fra Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med simpelt flertal, mens Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

Det forventes, at forslagene om fiskeriregulering i de svenske områder kan vedtages som en delegeret retsakt senest seks måneder efter, at den fælles henstilling er modtaget i Kommissionen.

Formål og indhold

De svenske forslag omfatter beskyttelse af kortlagte habitattyper (sandbanker og stenrev) via et forbud mod bundslæbende fiskeri i hele eller dele af de omfattede Natura 2000-områder, samt områdernes marsvin, sæler og fuglebestande via forbud på garnfiskeri og linefiskeri hele året eller i perioder af året. Forslagene skal medvirke til at opfylde kravene i EU's habitatdirektiv 92/43/EØF og fuglebeskyttelsesdirektiv 2009/147/EF. Den foreslåede fiskeriregulering forventes at bidrage til opnåelse af god miljøtilstand under havstrategidirektivets 2008/56/EF forpligtelser.

Konkret ønsker Sverige at indføre fiskeriforanstaltninger i 15 Natura 2000-områder beliggende i hhv. Østersøen, Øresund og Kattegat, hvor andre medlemsstater har fiskerirettigheder. Derfor er Sverige forpligtet til at høre og koordinere udformningen af forslaget til fiskeriregulering med de medlemsstater, som har fiskerirettigheder i området. Tyskland, Danmark, Sverige og Polen har udøvet fiskeri i og omkring de svenske områder omfattet af forslagene, Polen dog kun i områderne i Østersøen.

I overensstemmelse med de aftalte retningslinjer om regionalt samarbejde i regi af Baltfish-samarbejdet¹ samt Scheveningen-samarbejdet² er der nedsat ad hoc arbejdsgrupper med deltagelse af embedsmænd fra de berørte medlemsstater. Arbejdsgruppernes formål er at drøfte det faglige grundlag og formulere forslag til en fælles henstilling, for hhv. områderne i Østersøen/Øresund og områderne i Kattegat.

Områderne og den foreslåede fiskeriregulering er følgende:

- 1) *Nordvästra Skånes havsområde**: Består af to delområder, hvor der i området ”Skånska Kattagat” foreslås helårligt forbud mod alle former for fiskeri. I resterende del af området vil der være helårligt forbud mod anvendelse af bundtrawl, garn og langliner.
- 2) *Hoburgs bank och Midsjöbankarna*: Helårligt forbud mod alle former for fiskeri i en stor del af området, og forbud mod anvendelse af garn i den øvrige del af området
- 3) *Sydvästskånes utsjövatten*: Forbud mod anvendelse af garn i perioden 1. november-30. april.
- 4) *Havet kring Ven**: Helårligt forbud mod anvendelse af garn og langliner.
- 5) *Falsterbohalvöns havsområde**: Helårligt forbud mod anvendelse af bundtrawl, garn og langliner.
- 6) *Foteviksområdet*: Helårligt forbud mod alle former for erhvervsfiskeri (kun lystfiskeri tillades).
- 7) *Löddeåns mynning*: Helårligt mod alle former for fiskeri, undtaget lystfiskeri i perioden 1. maj-14. september.
- 8) *Salvikens strandängar*: Helårligt forbud mod alle former for erhvervsfiskeri (kun lystfiskeri tillades).

1 Regionalt fiskeriforvaltningsforum for EU-landene omkring Østersøen.

2 Regionalt fiskeriforvaltningsforum for EU-landene i Nordsøen/Skagerrak/Kattegat.

- 9) *Bunkeflo strandängar*: Helårligt forbud mod alle former for fiskeri, undtaget lystfiskeri inden for 3 meters dybdekurven.
- 10) *Lundåkrabukten**: I kystnær del af området indføres forbud mod alle former for fiskeri, undtaget lystfiskeri i perioden 1. maj – 14. september. I ydre del af området indføres helårligt forbud mod anvendelse af garn, ruser og langliner.
- 11) *Balgö*: Helårligt forbud mod alle fiskeriaktiviteter, undtaget lystfiskeri, pelagisk trawl og tejnepiskeri efter skaldyr.
- 12) *Finngrund* (*Norra, Östra og Västra banken*): Helårligt forbud mod alle former for fiskeri.
- 13) *Svenska Högarna*: Helårligt forbud mod alle former for fiskeri.
- 14) *Ottenby Rev*: Helårligt forbud mod alle former for fiskeri.
- 15) *Norra Midsjöbankarna*: Helårligt forbud mod alle former for fiskeri.

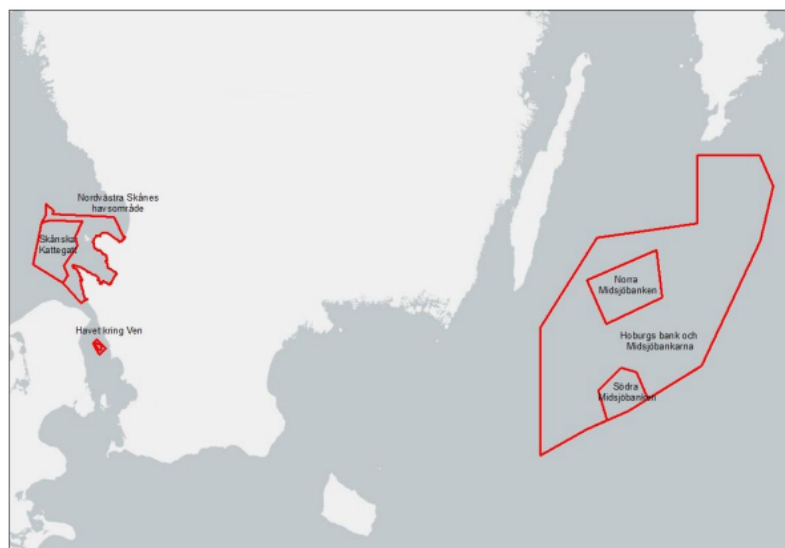
*) Det vil være muligt at ansøge de svenske myndigheder om en 1-årig erhvervsmæssig fiskeritilladelse for garn, ruser og langliner, såfremt den pågældende fiskeriaktivitet vurderes ikke at være skadelig for områdets udpegningsgrundlag.

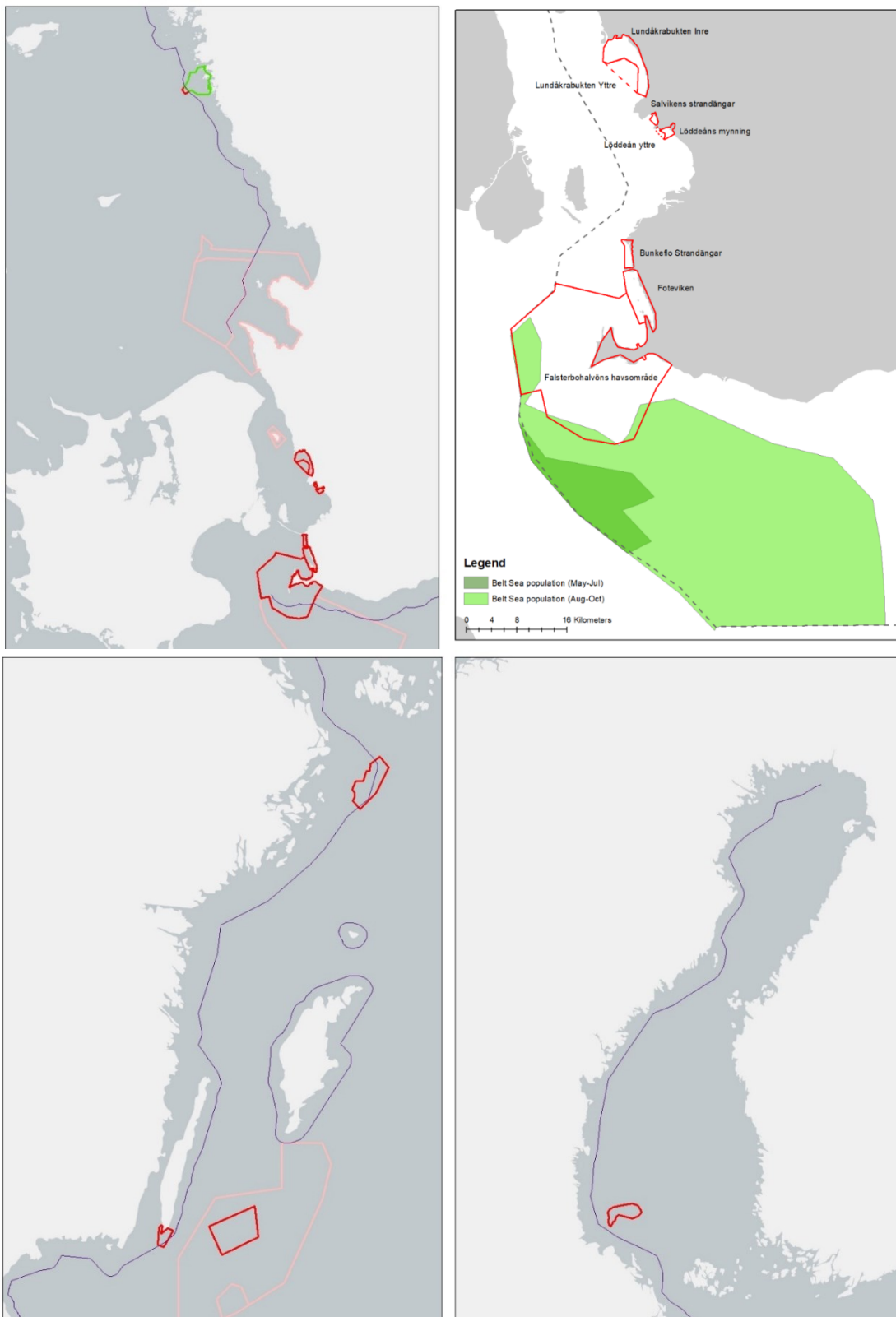
For en nærmere geografisk beskrivelse af de svenske forslag henvises til figur 1.

Kontrol og monitorering

Der indføres krav om anvendelse af Automatisk Identifikations System (AIS) på alle erhvervsfartøjer, som fisker i områderne, hvilket gør det muligt at spore og identificere fiskefartøjer, der benytter bundslæbende redskaber. Der er i dag ikke krav om AIS ombord på fartøjer under 15 meter i længde.

Figur 1: Overblik over beliggenheden af de svenske Natura 2000-områder (røde afgrænsninger), fordelt på flere kort.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt de delegerede retsakter.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Det forventes, at forslaget får begrænsede statsfinansielle konsekvenser, idet der kan være en øget kontrolopgave forbundet med at monitere danske fartøjer, der fisker i og omkring de svenske Natura 2000-områder. Udgifterne afholdes inden for ministeriets egen ramme.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Landingsværdierne for dansk fiskeri i de 15 områder, hvor der indføres fiskerirestriktioner er opgjort til i alt ca. 3,5 mio. kr. årligt i gennemsnit for perioden 2015-19. Det er især i Natura 2000-området 'Nordvästra Skånes Havsområde' i Kattegat, hvor der udøves et større dansk fiskeri med bundsløbende redskaber efter jomfruhummer. Det gennemsnitlige danske fiskeri i dette område er beregnet til ca. 2,6 mio. kr. årligt i perioden 2015-19. Danmark har hovedparten af fiskeriet i dette område. For områderne beliggende i Øresund er Natura 2000-området "Havet kring Ven" et vigtigt fiskeområde for de mindre garnfartøjer, hvor det estimeres at være garnfiskeri for ca. 100.000 kr. pr. år. I de resterende områder er de gennemsnitlige danske fangstværdier meget begrænsede. For de foreslåede fiskeriforbudsområder i Østersøen er der ikke registreret dansk fiskeri. Ved indregning af sparede variable omkostninger forbundet med fiskeriaktiviteterne i områderne kan de erhvervsøkonomiske konsekvenser opgøres til ca. 1,6 mio. kr. årligt i perioden.

Der vil for fiskefartøjer under 15 meter i længde være udgifter i form af installation af en AIS-transponder. Denne udgift vil beløbe i omkring 15.000-20.000 kr. pr. fartøj i engangsudgift. Det vurderes dog, at en del fartøjer allerede har en AIS-transponder installeret.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, men forventes at forbedre beskyttelsesniveauet generelt i EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) påpeger, at et sundt havmiljø er en forudsætning for at kunne drive et bæredygtigt og rentabelt fiskeri. Regulering af fiskeriet i særlige sårbare områder behøver ikke være i modstrid med ønsket om at drive et bæredygtigt fiskerierhverv. DFPO finder dog, at dette forslag har båret præg af at være gennemført af enkelte medlemsstater i en "top down" proces, hvor der ikke er taget hensyn til fiskerierhvervets interesser. Særligt påpeger DFPO, at det dan-

ske fiskerierhverv ikke er blevet hørt, selvom der er danske aktiviteter i farvandene. Det er DFPO's opfattelse, at EU prøver at sikre en dialog mellem medlemslandene omkring det faglige grundlag for naturbeskyttelse inden for EU, men at processen giver det medlemsland, der fastholder sine "krav" længst ret.

DFPO påpeger, at det i det svenske forslag primært er "Nordvästra Skånes Havsområde", der også indeholder området "Skånska Kattogat", hvor der er danske fiskeriinteresser. Ifølge DFPO er området "Skånska Kattogat" et torskelukningsområde i svensk farvand, der tilbage i 2009 blev lukket for at beskytte gydende torsk. DFPO mener ikke, at lukningen overhovedet har haft en virkning, og det er efterfølgende blevet videnskabeligt dokumenteret, at området er udlagt forkert, hvis formålet var at beskytte gydende torsk. DFPO påpeger, at man fra svensk side har udpeget selvsamme område til Natura 2000-område, men da området nærmest udelukkende består af mudderhavbund, der ikke er en habitattype, der nyder beskyttelse under Natura 2000, så må formålet være at beskytte sæler, marsvin og fugle. DFPO mangler hvad værdien af fiskeriet i området "Skånska Kattogat" har været, hvor perioden før 2009 burde anvendes. Derfor kan DFPO ikke vurdere, hverken behovet eller konsekvensen af udpegningen, når så væsentlige oplysninger mangler. For området "Nordvästra Skånes Havsområde" forstår DFPO ikke grundlaget for fiskerireguleringen, da fiskeri med trawl efter jomfruhummer i området ikke på nogen måde påvirker forekomsten af marsvin i området. Området er placeret lige nord for torskelukningsområdet "Skånska Kattogat", hvor danske fartøjer fanger jomfruhummere. "Skånska Kattogat" var også et vigtigt område for danske jomfruhummerfiskere inden det blev lukket for at beskytte gydende torsk. DFPO påpeger at begge områder er nøgleområder for fiskerne i det sydlige Kattogat, hvorfor yderligere lukning vil have betydelige følger for fiskeriet i Gilleleje Havn og øvrige havne i Nordsjælland. DFPO understreger at den kumulative effekt ved at fortsætte med at udpege lukkede områder og samtidig opstille havvindmølleparker, blot vidner om en nedprioritering af fiskeriet. I stedet finder DFPO, at Danmark og Sverige bør sikre sameksistens mellem naturbeskyttelse, havvindmøller og fiskeri.

Danmarks Naturfredningsforening er af den overbevisning, at alle beskyttende områder bør have fiskeriforanstaltninger, hvis fiskeriet påvirker de habitater og arter, som områderne er udpeget for. Der skal både tages hensyn til den direkte påvirkning såsom bifangster og påvirkninger af redskaberne (f.eks. bundtrawl på havbunden), men også den indirekte påvirkning ved at fiskeriet f.eks. fjerner fødegrundlaget for en række arter. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark bør bakke op om Sveriges forslag til disse fælles henstillinger om fiskeriforanstaltninger. Danmarks Naturfredningsforening ønsker endvidere, at Danmark bør bakke op om forslaget om et trawlforbud i området "Nordvästra Skånes Havsområde", da trawlfiskeriet påvirker udpegningsgrundlaget ved at fjerne fødegrundlaget for både marsvin, sæler og fuglebestande. Derudover påpeger Danmarks Naturfredningsforening, at trawl påvirker især marsvin med undervangsstøj. I forhold til kontrol bakker Danmarks Naturfredningsforening op om Sveriges forslag til at alle kommercielle fartøjer bør udsyres med AIS (Automatisk Identifikations System). Det gælder både fartøjer med bundtrawl samt fartøjer med passive redskaber uanset fartøjets størrelse. Endvidere mener Danmarks Naturfredningsforening, at alle fartøjer bør udstyres med kameramonitorering for at kunne registrere mulige bifangster. Danmarks Naturfredningsforening finder, at et krav om at indføre elektronisk monitorering på fartøjer i disse områder vil sikre effektiv og pålidelig monitorering af bifangster.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSKPO) bemærker, at områdernes værdi i Øresund og i det sydlige Kattegat for det danske erhvervsfiskeri ikke er fuldt ud reflekteret i dataudtrækket, da størstedelen af fartøjerne, der opererer i områderne, ikke har VMS, og kun få har lovkrav om AIS. FSKPO understreger derfor, at områderne muligvis har større betydning økonomisk for et fiskeri, der er i forvejen er presset. FSKPO mener derfor ved at tilføje permanente helårslukninger for alle fiskerier, vil ramme danske – og svenske – kystfiskere meget hårdt. Derudover påpeger FSKPO, at nylig dokumentation viser, at udpegningsgrundlaget for beskyttelse af havpattedyr (særligt marsvin) omkring Hven ikke passer overens med marsvinets primære udbredelsesområder. FSKPO finder det positivt, at man fra svensk side åbner for muligheden for, at erhvervsfiskere kan søge om tilladelser til at fortsætte fiskeriet. Dog finder FSKPO, at man fra dansk side bør kræve at beslutningsprocessen bliver mere transparent og vare i mere end ét år af gangen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Sverige er i proces med at udarbejde fælles henstillinger for de foreslåede fiskerirestriktioner i samarbejde med de øvrige relevante medlemsstater (Tyskland, Polen og Danmark). Det forventes, at landene opnår enighed om de fælles henstillinger.

Det vurderes, at der fra Rådet ikke vil blive gjort indsigelser mod Kommissionens delegerede retsakter.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig positiv til gennemførelse af tiltag i fiskeriforvaltningen, der vil øge beskyttelsen af udpegede habitattyper og arter i Natura 2000-områder.

Det er regeringens opfattelse, at forpligtelserne i henhold til direktiverne kan opnås ved de fremsatte forslag, og at der er en fornuftig balance mellem de foreslåede tiltag og beskyttelsesbehovet. Foreslået fiskeriregulering skal være proportional, tage udgangspunkt i videnskabelig rådgivning og være kontrollerbar.

Regeringen kan støtte, at Rådet ikke gør indsigelser mod udstedelse af konkrete delegerede retsakter på grundlag af fælles henstillinger, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.